

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 35/05-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. júla 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť A. R., bytom R., zastúpeného advokátkou JUDr. T. T., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 103/93 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 103/93 p o r u š i l základné právo A. R., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. A. R. p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Nové Zámky p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. A. R. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 600 Sk (slovom sedemtisícšesťsto slovenských korún), ktoré je Okresný súd Nové Zámky povinný vyplatiť jeho právnej zástupkyni JUDr. T. T., N., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 1. marca 2005 č. k. I. ÚS 35/05-8 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. R., bytom R. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. T. T., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 103/93.

2. Z prijatej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 30. júna 1993 podal okresnému súdu návrh na *„začatie konania vo veci určenia neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru a zaplatenia náhrady mzdy“*. Okresný súd medzitýmnym rozsudkom v roku 1994 právoplatne rozhodol o neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru. O náhrade mzdy okresný súd rozhodol (4-krát) rozsudkami v rokoch 1998, 2000, 2001 a 2004 (ktoré boli následne zrušené rozhodnutiami odvolacieho súdu). Meritórne o žalovanej náhrade mzdy rozhodol Krajský súd v Nitre rozsudkom zo 7. apríla 2005.

Postup okresného súdu považuje sťažovateľ za porušenie ním označeného základného práva.

3. Sťažovateľ podal viac sťažností na prietahy v konaní adresovaných Krajskému súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) a Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej

republiky, ktoré boli postúpené na vybavenie predsedovi okresného súdu, ktoré však nevedli k efektívnej náprave. (K sťažnosti boli pripojené odpovede predsedu okresného súdu zo 4. marca 1997, 15. augusta 1997 a 3. februára 2003).

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie označeného základného práva, priznal mu finančné zadosťučinenie „*v sume 100 000 Sk*“ a náhradu trov konania.

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k sťažnosti písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, vyjadrením sp. zn. Spr 1619/05 z 30. mája 2005 a sťažovateľ prostredníctvom stanoviska svojej právnej zástupkyne k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 20. júna 2005.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s predloženým dokumentačným materiálom dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou týchto základných práv – inak ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 100/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrenia okresného súdu a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 103/93.

A.

Sťažovateľ podal okresnému súdu 30. júna 1993 návrh proti odporcovi, firme Č., Ing. S. D., so sídlom Č., na vyslovenie neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru.

Okresný súd 8. júla 1993 vyzval sťažovateľa na predloženie vo veci právne relevantných dokladov a zaslal odporcovi návrh na vyjadrenie.

Odporca prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu predložil 16. júla 1993 okresnému súdu vyjadrenie k návrhu.

Sťažovateľ 19. júla 1993 predložil okresnému súdu fotokópiu listiny, ktorou bol s ním okamžite rozviazaný pracovný pomer. Oznámenie odporcovi, že trvá na jeho ďalšom zamestnávaní, nepredložil.

Podaním z 19. augusta 1993 zaujal sťažovateľ stanovisko k vyjadreniu odporcu k návrhu.

Okresný súd 20. júla 1993 stanovil termín pojednávania na 20. august 1993. Predvolanie bolo doručené účastníkom 23. júla 1993.

Na pojednávaní konanom 20. augusta 1993 (za prítomnosti sťažovateľa a právneho zástupcu odporcu), boli vypočutí účastníci k predmetu sporu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom predloženia hodnoverného dôkazu odporcom, že okamžité zrušenie prerokoval s odborným orgánom.

Právny zástupca odporcu 1. septembra 1993 okresnému súdu oznámil, že odporca je súkromná firma podnikajúca na základe živnostenského oprávnení a nepôsobí v nej žiadna odborová organizácia a jej zamestnanci nie sú organizovaní v inej odborovej organizácii.

Okresný súd 4. októbra 1993 predvolal účastníkov na pojednávanie stanovené na 11. október 1993. Na toto pojednávanie (konané za prítomnosti účastníkov) sa nedostavili predvolaní traja svedkovia (zamestnaní u odporcu ako vodiči z povolania). Pojednávanie bolo odročené na neurčito. Odporcovi bolo uložené oznámiť termín, kedy sa budú svedkovia zdržiavať v mieste bydliska.

Na pojednávaní konanom 10. novembra 1993 (za prítomnosti účastníkov) boli vypočutí traja svedkovia. Pojednávanie bolo odročené na neurčito. Odporcovi bolo uložené predložiť súdu originál listiny o okamžitom zrušení pracovného pomeru so sťažovateľom a doklady preukazujúce pohyb vozidla riadeného sťažovateľom v zahraničí a vybavenie pracovníkov na tejto služobnej ceste valutama.

Predloženie požadovaných dokladov urgoval okresný súd u odporcu 28. novembra 1993 a 13. januára 1994.

Okresný súd 7. februára 1994 stanovil termín pojednávania na 16. február 1994. Pojednávanie (konané za prítomnosti účastníkov) bolo odročené na neurčito za účelom vydokladovania tvrdení odporcu o poškodení motorového vozidla sťažovateľom nedôsledným plnením pracovných povinností.

Okresný súd 7. apríla 1994 vytýčil termín pojednávania na 13. apríl 1994. Na tomto pojednávaní (konanom za prítomnosti sťažovateľa) bol vypočutý svedok L. P., ktorý sa zúčastnil služobnej cesty v zahraničí, na ktorej sa mal sťažovateľ dopustiť závažného porušenia pracovnej disciplíny, ktoré bolo dôvodom na okamžité zrušenie pracovného pomeru. Okresný súd vyhlásil medzitýmny rozsudok, ktorým určil, že okamžité zrušenie pracovného pomeru je neplatné (o mzdových nárokoch rozhodne v pokračujúcom konaní).

Odporca podal 25. mája 1994 proti rozsudku odvolanie a žiadal návrh zamietnuť. Odvolanie bolo 4. júla 1994 dané sťažovateľovi na vyjadrenie, ktoré doručil okresnému súdu 26. júla 1994.

Súdny spis bol 21. júla 1994 doručený odvolaciemu súdu.

Na pojednávaní konanom 8. novembra 1994 krajský súd (po prednese účastníkov konania) zrušil prvostupňový rozsudok v časti týkajúcej sa náhrady trov konania a vo zvyšnej časti rozsudok potvrdil (v tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť 25. novembra 1994). Súdny spis bol doručený okresnému súdu 16. novembra 1994.

Okresný súd 23. novembra 1994 stanovil termín pojednávania na 6. december 1994. Na tomto pojednávaní sa účastníci vyjadrili k mzdovým nárokom sťažovateľa. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom „*mimosúdneho usporiadania sporu*“.

Na č. 1. 55 súdneho spisu je oznámenie sťažovateľa, že nedošlo k dohode.

Okresný súd 28. decembra 1994 stanovil termín pojednávania na 10. január 1995. Na tomto pojednávaní (konanom za prítomnosti účastníkov) bolo konštatované, že nedošlo k dohode. Pojednávanie bolo odročené na 20. január 1995.

Na pojednávaní konanom 20. januára 1995 sa účastníci opätovne vyjadrili k predmetu sporu. Za účelom vyhlásenia rozsudku bolo pojednávanie odročené na 23. január 1995. Na tomto pojednávaní okresný súd vyniesol rozsudok, ktorým uložil

odporcovi povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu mzdy vo výške 45 702 Sk. Rozsudok bol doručený účastníkom 7. marca 1995.

Rozsudok napadol sťažovateľ odvolaním 10. marca 1995 a odporca 21. marca 1995.

Súdny spis s odvolaniami bol doručený krajskému súdu 2. mája 1995.

Krajský súd uznesením z 21. júna 1995 zrušil prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (druhostupňové rozhodnutie bolo doručené účastníkom 3. augusta 1995).

Pojednávanie konané 20. septembra 1995 bolo z dôvodu neprítomnosti odporcu odročené na neurčito.

Na pojednávaní konanom 8. novembra 1995 predložil sťažovateľ návrh na ukončenie sporu dohodou, ak mu odporca zaplatí 45 000 Sk. Odporca žiadal pojednávanie odročiť, aby sa mohol dohodnúť so svojim právnym zástupcom.

Pojednávanie konané 14. novembra 1995 bolo pre neprítomnosť odporcu odročené na neurčito. Odporca bude predvolaný pod hrozbou poriadkovej pokuty. Podľa informácie sťažovateľa k zmieru medzi účastníkmi nedošlo.

Nový právny zástupca odporcu 9. februára 1996 žiadal konanie zastaviť, lebo „konanie sa vedie proti žalovanému – Č., firma Č. Takýto subjekt neexistuje“. Z uvedeného dôvodu jeho mandantka „ktorá keďže nie je účastníčkou konania, nemá ani povinnosť sa dostaviť na súd“.

Pojednávanie konané 13. februára 1996 bolo pre neprítomnosť odporcu a jeho právneho zástupcu odročené na 21. február 1996.

Na predvolanie súdu reagoval právny zástupca odporcu podaním z 15. februára 1996, v ktorom uviedol, že podľa na predvolaní uvedených účastníkov nezastupuje ani jedného, a preto považuje „...zaslané predvolanie za bezpredmetné.“

Pojednávanie konané 21. februára 1996 bolo pre neprítomnosť odporcu odročené na 12. marec 1996.

Pojednávanie konané 12. marca 1996 bolo pre neprítomnosť odporcu odročené na 26. marec 1996, odporca bude predvolaný pod hrozbou poriadkovej pokuty.

Pojednávanie konané 26. marca 1996 bolo odročené na 17. apríl 1996. Okresný súd uznesením uložil odporcovi – Ing. S. D. poriadkovú pokutu vo výške 5 000 Sk a listom z 27. marca 1996 požiadal Obvodné oddelenie policajného zboru Slovenskej republiky N.

o doručenie tohto uznesenia a predvedenie odporcu na pojednávanie stanovené na 17. apríl 1996.

Odporca 11. apríla 1996 podal proti uzneseniu z 26. marca 1996 odvolanie a súčasne vzniesol námietku zaujatosti proti vo veci konajúcemu sudcovi.

Pojednávanie konané 17. apríla 1996 (za neprítomnosti odporcu) bolo odročené na neurčito. Odporcovi bolo uložené, aby v lehote 3 dní odôvodnil námietku zaujatosti (výzva okresného súdu bola splnená 23. apríla 1996).

Krajský súd 19. júla 1996 vrátil okresnému súdu späť súdny spis ako predčasne predložený (uznesenie o uložení poriadkovej pokuty nebolo doručené právnomu zástupcovi odporcu. Až po jeho doručení a uplynutí 15-dňovej lehoty je možné vec opätovne predložiť odvolaciemu súdu). O vznesenej námietke zaujatosti krajský súd rozhodol uznesením z 25. júna 1996. Vo veci konajúci sudca nebol vylúčený z pojednávania a rozhodovania vo veci.

Okresný súd 19. septembra 1996 opätovne predložil súdny spis krajskému súdu. Krajský súd uznesením z 30. septembra 1996 prvostupňové rozhodnutia o uložení poriadkovej pokuty zrušil (Ing. S. D. v predmetnom spore „*procesné postavenie účastníčky konania nemá*“.)

Sťažovateľ 11. marca 1997 navrhol zmeniť označenie odporcu na „*Ing. S. D., súkromná podnikateľka so sídlom Č.*“ Okresný súd uznesením zo 17. marca 1997 túto zmenu pripustil.

Okresný súd 19. mája 1997 stanovil termín pojednávania na 30. máj 1997. Právny zástupca odporcu 28. mája 1997 požiadal o odročenie pojednávania, lebo mu nebolo doručené predvolanie a ani uznesenie o pripustení zmeny na strane odporcu. Nebolo mu tiež doručené uznesenie o zrušení poriadkovej pokuty uloženej jeho mandantke.

Pojednávanie konané 30. mája 1997 (za prítomnosti navrhovateľa) bolo z vyššie uvedených dôvodov odročené na neurčito. Právnomu zástupcovi odporcu okresný súd doručí ním požadované rozhodnutia.

Odporca 12. júna 1997 podal proti uzneseniu okresného súdu zo 17. marca 1997 odvolanie (nebola uvedená právna norma, podľa ktorej súd rozhodol).

Súdny spis bol 27. augusta 1997 doručený krajskému súdu, ktorý uznesením z 30. septembra 1997 prvostupňové rozhodnutie zrušil (ako nadbytočné, lebo „*o upresnení označenia účastníkov konania rozhoduje súd bez vydania uznesenia o zámene účastníkov*“).

Súdny spis bol vrátený okresnému súdu 31. októbra 1997 a druhostupňové rozhodnutie doručené účastníkom 24. novembra 1997.

Pojednávanie konané 10. decembra 1997 bolo z dôvodu neospravedlnenej neúčasti odporcu a jeho právneho zástupcu odročené na 19. december 1997.

Právny zástupca odporcu 10. decembra 1997 ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní (zahraničná služobná cesta) a žiadal predložiť rovnopis návrhu na začatie konania a jeho eventuálne zmeny. Z dôvodu kolízie termínov žiadal 18. decembra 1997 o zmenu termínu pojednávania stanoveného na 19. december 1997 [k žiadosti sa pripojil odporca (ďalej už len „odporkyňa“), listom doručeným okresnému súdu 18. decembra 1997].

Pojednávanie konané 19. decembra 1997 (za prítomnosti sťažovateľa) bolo odročené na neurčito. Sťažovateľovi bolo uložené v lehote 10 dní predložiť „*písomnú špecifikáciu*“ jeho nárokov z titulu náhrady ušlej mzdy (sťažovateľ požadované predložil 23. decembra 1997).

Okresný súd 6. februára 1998 stanovil termín pojednávania na 4. marec 1998.

Na pojednávaní konanom 4. marca 1998 boli k predmetu sporu vypočutí účastníci konania. K mzdovým nárokom sťažovateľa predneseným (upresneným) na pojednávaní žiadal právny zástupca odporkyne poskytnúť lehotu 15 dní na vyjadrenie. Okresný súd pojednávanie odročil za tým účelom na neurčito. Odporkyňa predložila 19. marca 1998 súdu predmetné vyjadrenie spolu s k predmetu sporu sa týkajúcimi písomnosťami.

Okresný súd 30. marca 1998 stanovil termín pojednávania na 17. apríl 1998. Právny zástupca odporcu 14. apríla 1998 ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní a súhlasil pojednávať bez prítomnosti žalovanej strany.

Na pojednávaní konanom 17. apríla 1998 (za prítomnosti sťažovateľa) po prednese sťažovateľa bol vynesенý rozsudok, ktorým bola odporkyňi uložená povinnosť zaplatiť z titulu náhrady mzdy 45 702 Sk. Vo zvyšnej časti súd návrh zamietol. Písomne bol rozsudok č. k. 6 C 103/93-159 vyhotovený 4. júna 1998 a doručený účastníkom 8. a 9. júna 1998.

Rozsudok napadli odporkyňa 15. júna 1998 a sťažovateľ 18. júna 1998 odvolaním.

Súdny spis s odvolaniami bol 30. júla 1998 doručený krajskému súdu. Na odvolacom pojednávaní konanom 5. mája 1999 (odporkyňa a jej právny zástupca ospravedlnili svoju neúčast' a súhlasili s pojednávaním v ich neprítomnosti) krajský súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Súdny spis sp. zn. 6 C 103/93 bol doručený okresnému súdu 14. júla 1999 a druhostupňové rozhodnutie účastníkom konania 3. septembra 1999 spolu s predvolaním na pojednávanie stanovené na 24. september 1999.

Právny zástupca odporkyne 22. septembra 1999 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní a opätovne (predtým 7. septembra 1999) upozornil súd, že sťažovateľ doteraz presne nešpecifikoval uplatnené nároky, čo „procesne bráni vo veci riadne konať“.

Pojednávanie konané 24. septembra 1999 bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľovi bolo uložené do 3 dní špecifikovať jeho mzdové nároky.

Okresný súd 17. januára 2000 stanovil termín pojednávania na 1. február 2000. Toto pojednávanie bolo pre ospravedlnenú neúčast' žalovanej strany odročené na 23. február 2000.

Pojednávanie konané 23. februára 2000 bolo pre neospravedlnenú neúčast' sťažovateľa odročené na 8. marec 2000.

Pre neospravedlnenú neúčast' žalovanej strany bolo pojednávanie konané 8. marca 2000 odročené na 24. marec 2000. Právny zástupca odporkyne 14. marca 2000 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní (kolízia termínov) a na výzvu okresného súdu 17. marca 2000 predložil doklad preukazujúci dôvod neúčasti.

Okresný súd 20. marca 2000 stanovil termín pojednávania na 12. apríl 2000. Na tomto pojednávaní boli vypočutí účastníci konania k predmetu sporu. Na základe prehlásenia účastníkov konania okresný súd pojednávanie odročil na neurčito a poskytol im lehotu do 30. apríla 2000 na „prípadné mimosúdne usporiadanie sporu“.

Okresný súd 16. mája 2000 predvolal účastníkov na pojednávanie, ktorého termín stanovil na 23. jún 2000. Právny zástupca odporkyne 22. júna 2000 ospravedlnil neúčast' na pojednávaní (kolízia termínov). Pojednávanie bolo odročené na 18. júl 2000.

Na pojednávaní konanom 18. júla 2000 sťažovateľ upresnil mzdový nárok na výšku stanovenú rozsudkom z 25. januára 1995. Okresný súd uznesením pripustil zmenu návrhu.

Právny zástupca odporkyne žiadal poskytnúť lehotu na pokus o mimosúdny zmier. Pojednávanie bolo odročené na 27. júl 2000.

Na pojednávaní konanom 27. júla 2000 (žalovaná strana svoju neprítomnosť neospravedlnila) bol vynesенý rozsudok, ktorým bola odporkyňa zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi 47 900 Sk. Písomné vyhotovenie (z 11. októbra 2000) rozsudku č. k. 6 C 103/93-214 bolo doručené účastníkom 11. a 16. októbra 2000. Rozsudok napadla 18. októbra 2000 odporkyňa odvolaním pre jeho nepreskúmateľnosť.

Súdny spis bol 8. novembra 2000 doručený odvolaciemu súdu, ktorý napadnutý rozsudok uznesením z 29. júna 2001 zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Súdny spis bol vrátený späť okresnému súdu 11. júla 2001 a doručený účastníkom konania 31. augusta 2001, resp. 3. septembra 2001 spolu predvolaním na pojednávanie stanovené na 20. september 2001.

Na pojednávaní konanom 20. septembra 2001 po oboznámení sa s rozhodnutím odvolacieho súdu z 29. júna 2001 účastníci konania prehlásili, že sa pokúsia o mimosúdne usporiadanie sporu. Súd im poskytol lehotu do 15. októbra 2001 a odročil pojednávanie na neurčito. Právny zástupca odporkyne 18. októbra 2001 oznámil, že k mimosúdnej dohode nedošlo a navrhol vypočuť 2 svedkov.

Okresný súd 24. októbra 2001 stanovil termín pojednávania na 13. november 2001. Toto pojednávanie po prednesoch účastníkov konania za účelom vyhlásenia rozsudku odročil na 16. november 2001.

Na pojednávaní konanom 16. novembra 2001 okresný súd rozsudkom uložil povinnosť odporkyni zaplatiť sťažovateľovi 47 900 Sk a nepriznal jej náhradu trov konania.

Rozsudok č. k. 6 C 103/93-233 bol v písomnej forme vyhotovený 15. februára 2002 a doručený účastníkom 18. februára 2002. Odporkyňa napadla 20. februára 2002 predmetný rozsudok odvolaním pre jeho nepreskúmateľnosť.

Súdny spis bol 27. marca 2002 predložený odvolaciemu súdu, ktorý rozhodnutím z 29. apríla 2002 prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (okresný súd nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu vyslovený v predchádzajúcich rozhodnutiach). Po vrátení veci 21. júna 2002 okresný súd druhostupňové rozhodnutie doručil 23. septembra 2002, resp. 24. septembra 2002

účastníkom konania spolu s predvolaním na pojednávanie, ktorého termín stanovil na 10. október 2002.

Pre ospravedlnenú neúčasť odporkyne a jej právneho zástupcu okresný súd pojednávanie z 10. októbra 2002 odročil na 22. október 2002.

Pojednávanie konané 22. októbra 2002 po prednesoch účastníkov bolo odročené na 12. november 2002 za účelom vypočutia 2 svedkov.

V priebehu pojednávania konaného 12. novembra 2002 sťažovateľ opustil miestnosť tvrdiac, že ide „*pre isté listiny*“. Pojednávanie bolo po 25 minútach čakania odročené na neurčito. Účastníkom bola daná 15-dňová lehota na opätovný pokus o zmier.

Okresný súd 12. decembra 2002 stanovil termín pojednávania na 17. január 2003. Právna zástupkyňa sťažovateľa (splnomocnenie zo 16. decembra 2002) požiadala okresný súd 15. januára 2003 o odročenie pojednávania, lebo „*ešte nemala možnosť... jednať s právnym zástupcom odporkyne*“, s ktorým sa chce pokúsiť o mimosúdne riešenie sporu. Právny zástupca odporkyne 16. januára 2003 ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní a súhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti.

Pre neprítomnosť účastníkov bolo pojednávanie konané 17. januára 2003 odročené na neurčito. Účastníkom bola poskytnutá lehota do 31. januára 2003 na prípadné mimosúdne usporiadanie sporu.

Sťažovateľ 7. februára 2003 navrhol zmenu petitu návrhu tak, že si uplatnil náhradu mzdy vo výške po 7 515 Sk mesačne spolu s úrokom z omeškania.

Okresný súd 27. marca 2003 vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby v lehote 8 dní predložila originály pre rozhodnutie sporu relevantných pracovnoprávných listín (o uvedené bol požiadaný aj právny zástupca odporkyne).

Na pojednávaní konanom 12. mája 2003 boli účastníci opätovne vyzvaní na ukončenie sporu zmierom. Sťažovateľovi bolo uložené „*právne upraviť*“ jeho návrh.

Odporkyňa 20. mája 2003 predložila súdu pracovnú zmluvu sťažovateľa, mzdový list a výplatné listy za rok 1993.

Na opätovnú výzvu okresného súdu z 27. augusta 2003 sťažovateľ 10. septembra 2003 písomne odôvodnil svoj návrh.

Okresný súd 30. septembra 2003 stanovil termín pojednávania na 14. október 2003.

Okresný súd 3. októbra 2003 zisťoval na Národnom úrade práce, Okresnom úrade práce v N. (ďalej len „úrad práce“) záujem (uchádzanie sa) sťažovateľa o prácu a tiež zisťoval, či poberal podporu v nezamestnanosti. Na Okresnom úrade v N. odbore sociálnych vecí, zisťoval poberanie sociálnych dávok sťažovateľom.

Úrad práce 10. októbra 2003 oznámil, že sťažovateľ bol vedený v evidencii uchádzačov o prácu bez nároku na podporu v nezamestnanosti.

Pre neprítomnosť účastníkov bolo pojednávanie konané 14. októbra 2003 odročené na 11. november 2003.

Okresný úrad v N. odbor sociálnych vecí, 3. novembra 2003 oznámil, že sťažovateľ nebol poberateľom dávky sociálnej pomoci.

Na pojednávaní konanom 11. novembra 2003 (za prítomnosti odporkyne a právnych zástupcov účastníkov) bola pripustená zmena petitu návrhu a vzhľadom na námietky (pochybnosti) sťažovateľa o pravosti jeho podpisu na listinách predložených odporkyňou okresný súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie (uznesením z 19. novembra 2003). Súdny spis bol znalcovi zaslaný 30. decembra 2003. Znalecký posudok č. 04/04 bol predložený súdu 13. februára 2004 (záver – podpis na predložených listinách je pravý).

Okresný súd 16. marca 2004 zaslal znalecký posudok účastníkom na vyjadrenie.

Z dôvodu ospravedlnenej neúčasti právnych zástupcov účastníkov bolo pojednávanie konané 22. apríla 2004 odročené na 3. jún 2004.

Pojednávanie konané 3. júna 2004 za prítomnosti právnych zástupcov účastníkov bolo po ich prednesoch odročené na 8. jún 2004 za účelom vyhlásenia rozsudku. Na tomto odročenom pojednávaní bola rozsudkom č. k. 6 C 103/1993-311 uložená odporkyni povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 59 250 Sk istiny so 17,6 % úrokom od 7. februára 2000. Rozsudok bol doručený účastníkom 6. augusta 2004, resp. 9. augusta 2004.

Odporkyňa a aj sťažovateľ 16. augusta 2004 podali proti rozsudku odvolanie (sťažovateľ doplnil odvolanie podaním doručeným súdu 20. augusta 2004).

Súdny spis s odvolaniami bol 24. septembra 2004 predložený krajskému súdu.

Na odvolacom pojednávaní konanom 7. apríla 2005 krajský súd rozsudkom (č. k. 8 Co 228/2004-341) prvostupňový rozsudok zmenil tak, že návrh sťažovateľa v celom rozsahu zamietol (premlčanie nároku). Súdny spis sp. zn. 6 C 103/93 bol 20. mája

2005 vrátený späť okresnému súdu, ktorý 27. mája 2005 zaslal druhostupňové rozhodnutie účastníkom.

B.

1. Podpredseda okresného súdu v odpovedi sp. zn. Spr 1505/97 zo 4. marca 1997 na sťažovateľovu sťažnosť z 31. januára 1997 podanú krajskému súdu konštatoval „... Na základe zistených skutočností považujem Vašu sťažnosť za opodstatnenú a to z toho dôvodu, že vo veci konajúci sudca K. nerešpektoval názor odvolacieho súdu a to v tom smere, že neodstránil vady v konaní, v názve odporcu, keďže naďalej konal s Č. firma Č., t. j. s neexistujúcim subjektom, keďže podľa živnostenského oprávnenia, ktoré mu bolo doručené, na strane odporcu mal konať: Ing. S. D. – Č., ako súkromná osoba, týmto došlo zo strany sudcu k prieťahom v konaní.

Bude potrebné z Vašej strany v zmysle živnostenského listu presne označiť odporcu a po tomto odstránení, bude súd vo veci ďalej konať. Konajúcemu sudcovi boli zistené nedostatky vytknuté“.

2. Predsedníčka okresného súdu na sťažovateľovu sťažnosť postúpenú jej z Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v odpovedi sp. zn. Spr 1505/97 z 15. augusta 1997 okrem iného uviedla: „... Od 1. 4. 1997 do 30. 9. 1997 je pridelený predseda senátu V. K. na stáž na Krajský súd v Nitre. Vzhľadom na to, že staršie veci, ktoré on sám najlepšie pozná, si ponechal na vybavenie a koná v nich ďalej sám, dochádza každý piatok na tunajší súd vybavovať tieto veci. Preto zrejme jeho konanie je menej sústredené. Keďže ďalší prieťah v konaní bol zavinený čiastočne objektívnymi tak aj subjektívnymi dôvodmi v zmysle § 17, ods. 1, Zák. č. 80/92 Zb. považujem Vašu sťažnosť za čiastočne opodstatnenú. Vzhľadom k tomu, že ide o vec staršiu, v ktorej bola podaná už druhýkrát sťažnosť až do ukončenia pravidelne mesačne budem vec sledovať aby konanie prebiehalo plynulé bez prieťahov.“

3. Predseda okresného súdu v odpovedi sp. zn. 1532/02 z 3. februára 2003 na sťažovateľovu sťažnosť postúpenú mu z Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a Krajského súdu v Nitre po vykonaní chronologického priebehu konania v posudzovanej

veci uviedol: „... Ako vidieť z horeuvedeného, sudca, ktorý vec doposiaľ vybavoval, vykonával síce jednotlivé úkony plynule bez prieťahov, ale nie dostatočne efektívne, a preto Vašu sťažnosť považujem za čiastočne opodstatnenú. Zrejme mal opätovne využiť voči odporkyni poriadkové opatrenie a tak zabezpečiť jej účasť na pojednávaniach. Neprináleží mi však zasahovať do rozhodovacej činnosti sudcov. Dňom 1. 2. 2003 sudca V. K. odchádza do dôchodku, všetky jeho neskončené a nerozhodnuté veci budú prerozdelené medzi ostatných sudcov. Vzhľadom na obsah tohto spisu 6 C 103/93, ktorý si sudca vrátane všetkých zrušujúcich rozsudkov bude musieť podrobne naštudovať, bude potrebovať minimálne 1 mesiac na to, aby urobil meritórny úkon k vyneseniu rozhodnutia. Predpokladám, že nakoľko v súčasnosti od 16. 12. 2002 prevzala advokátka JUDr. T. T. Vaše zastupovanie, aj táto skutočnosť ovplyvní, čo najrýchlejšie ukončenie sporu. Podotýkam, že bude zrejme potrebné jednoznačne upresniť žalovanú výšku náhrady mzdy, ktorá sa v konaniach viackrát menila.“

C.

1. Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd uznesením č. k. 18 Co 225/95-76 z 21. júna 1995 zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 103/93-67 z 23. januára 1995 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol: «... Odvolací súd prejednal celú vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. a bez pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. e), pretože zrušil napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. a), b), c) O. s. p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok nie je vecne správny, keď súd prvého stupňa predovšetkým dopustil sa hrubého procesného pochybenia, ktoré malo za následok nesprávne rozhodnutie o veci.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaným podľa obsahu žaloby má byť „Č., firma so sídlom Č.“, ktorá zrejme neexistuje. (Ak by išlo o obchodnú spoločnosť zapísanú v obchodnom registri, musela by mať iné označenie najmä formy spoločnosti). Žalovaným v konaní zrejme však vôbec nebude právnická osoba, ale fyzická osoba, a to Ing. S. D., bytom Č., ako to vyplýva z podania žalovaného zo dňa 1. 9. 1993 (č. l. 18). Ak by tomu skutočne tak bolo, potom celé doterajšie konanie prebehlo a rozhodnutie o veci bolo vydané bez toho, že by účastníkom konania (žalovaným) bola osoba s procesnou spôsobilosťou podľa § 20 O. s. p., prebehlo by bez jeho účasti a bolo by zmätočné, takže napadnutý

rozsudok sa nemohol stať vykonateľným súdnym výkonom rozhodnutia. Pochybnosť mal súd prvého stupňa odstrániť zadovážením živnostenského listu žalovanej. Tento nedostatok zakladal dôvod na postup podľa § 221 ods. 1 písm. b) O. s. p.

V takom prípade nešlo by ani o platné zastúpenie žalovaného komerčným právnikom JUDr. T. N., pretože mu plnomocenstvo neudelila (právnická) osoba so samostatnou právnou subjektivitou a procesnou spôsobilosťou. (Okrem iného by nevzniklo právo na náhradu trov takto vzniknutých.)

Súd prvého stupňa neodstránil podľa § 43 O. s. p. ani ďalšiu vadu žaloby, ktorá spočívala v nedostatočnom návrhu (petite), keď žalobca zmenil svoju pôvodnú žalobu jej rozšírením o náhradu mzdy za mesiace apríl a máj 1993 (pred okamžitým zrušením pracovného pomeru) a naďalej (por. č. l. 14). Totiž nebolo z nej zrejmé, aké nároky a v akých sumách žalobca uplatnil. (To malo význam okrem iného aj na posúdenie úspechu účastníkov v konaní pre účely rozhodnutia o trovách konania podľa § 142 ods. 1 alebo 2) O. s. p.).

Tento nedostatok sa priamo premietol aj do rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré sa stalo nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov, pretože z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, či súd rozhodol o oboch nárokoch (t. j. o náhrade mzdy z trvajúceho pracovného pomeru podľa § 130 Zák. práce a o náhrade mzdy z neplatného zrušenia pracovného pomeru podľa § 61 Zák. práce), ako o nich rozhodol a aký bol jeho výpočet priemerného zárobku a samej náhrady mzdy. V súvislosti s tým súd nevykonal žiadne dokazovanie na okolnosť, či, v akom zamestnaní a v akej výške mzdu žalobca mohol poberať v prípade, že by sa uchádzal kvalifikovaným spôsobom (t. j. prostredníctvom úradu práce) o zamestnanie pre neho primerané...».

2. Krajský súd v Nitre, ako odvolací súd uznesením č. k. 8 Co 421/98-179 z 5. mája 1999 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 103/93-159 zo 17. apríla 1998 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: „... Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 1 O. s. p.) prejednal vec v medziach odvolania (v celom rozsahu) na nariadenom odvolacom pojednávaní konanom v neprítomnosti riadne predvolanej a ospravedlnenej odporkyne a jej právneho zástupcu (ust. § 212 ods. 1, § 214 ods. 1 a § 101

ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolania účastníkov sú dôvodné a napadnutý rozsudok možno podľa ust. § 221 ods. 1 O. s. p. len zrušiť (a vec podľa ust. § 221 ods. 2 O. s. p. vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie), keďže bol vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu v konaní s vadami majúcimi za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a nie je ani preskúmateľný pre nedostatok dôvodov (v odôvodnení).

Je tomu tak preto, že súd prvého stupňa (neriadiac sa právne záväzným názorom odvolacieho súdu z uznesenia č. k. 18 Co 225/95-76 zo dňa 21. 6. 1995) dodnes neodstránil vady návrhu navrhovateľa (neujasnil si, čo je presne predmetom – petitom návrhu), nevysporiadal sa procesne so zmenami návrhu navrhovateľom, nevykonal vo veci potrebné dokazovanie a svoje rozhodnutie nedostatočne i odôvodnil (chýba zdôvodnenie výpočtu priemerného zárobku navrhovateľa – za aké rozhodné obdobie, prečo netto, chýba vo výroku uvedenie o akú náhradu mzdy ide a za aké obdobie – brutto alebo netto, od – do, chýba odôvodnenie výšky mzdy navrhovateľa podľa pracovnej zmluvy a vysporiadania sa so sumou 4 760 Sk už odporkyňou zaplatenou a pod.). Navrhovateľ popierajúci podpísanie pracovnej zmluvy (č. l. 10) a neuplatňujúci si náhradu mzdy už priamo v návrhu zo dňa 30. 6. 1993 totiž svoje nároky počas celého konania (vrátane odvolacieho pojednávania) niekoľkokrát zmenil čo do výšky i požadovaného obdobia (č. l. 14, 54, 58, 70, 134-135, 167, 177), pričom súd prvého stupňa (okrem nepripustenia samotného rozšírenia návrhu navrhovateľa zo dňa 30. 6. 1993 o mzdové nároky navrhovateľa) nevyzval navrhovateľa na presnú špecifikáciu jeho nárokov (čo do obdobia a výpočtu sumy) a so zmenami návrhu (jeho nárokov) sa procesne nijak nevysporiadal, v dôsledku čoho je celkove nejasné, o čom vlastne rozhodoval a aký je (pre rozhodnutie o trovách konania účastníkov) pomer úspechu účastníkov v konaní.

V ďalšom konaní preto súd prvého stupňa bez priesťahov v konaní a viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (ust. § 226 O. s. p.) výzve navrhovateľa, aby svoje mzdové nároky voči odporkyni obdobiť i sumou presne špecifikoval a zdôvodnil, potom sa procesne s podaniami navrhovateľa vysporiada, doplní dokazovanie v potrebnom rozsahu a svoje nové rozhodnutie (vrátane rozhodnutia o trovách konania účastníkov v celom konaní) zákonným spôsobom (ust. § 157 ods. 2 O. s. p.) odôvodní. Dokazovanie doplní predovšetkým na výšku dojednanej mzdy navrhovateľa (podrobným výsluchom účastníkov,

oboznámením sa s navrhovateľom podpísanými výplatnými listinami, výsluchom svedka L. P. a ním podpísanými výplatnými listinami a mzdovými listami...), na činnosť oboch účastníkov po doručení OZPP a po určení neplatnosti OZPP (vyznačiť tiež treba právoplatnosť rozsudku o určení neplatnosti OZPP) smerujúcu k plneniu si povinností zamestnanca – zamestnávateľa (chodenie do práce, výzvy k pridelovaniu práce, k nástupu do práce...). Mzdové nároky navrhovateľa pritom treba pri ich posudzovaní riešiť samostatne podľa jednotlivých časových úsekov (nároky do doručenia neplatného OZPP, nároky do určenia neplatnosti OZPP, nároky po určení neplatnosti OZPP) a odlišného právneho režimu (nároky na mzdu, nároky na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, nároky na náhradu mzdy pri prekážkach na strane zamestnávateľa), čo má význam aj pri poplatkovej povinnosti účastníkov (súdny poplatok). Odvolací súd tiež dodáva, že obsah listu navrhovateľa (jeho vtedajšej právnej zástupkyne JUDr. C.) zo dňa 8. 6. 1993 (č. l. 4) a ani ďalší jeho list zo dňa 16. 6. 1993 (č. l. 154) nie sú jeho netrvaním na pracovnom pomere u odporkyne (sú výzvami na usporiadanie finančných vzťahov s následným skončením pracovného pomeru navrhovateľa dohodou), že priemerný zárobok zamestnanca (navrhovateľa) sa rozumie priemerný hrubý zárobok (§ 275 ZP), že pri rozhodovaní treba sa vysporiadať aj s odporkyňou doteraz navrhovateľovi uhradenými sumami a že záver súdu prvého stupňa o znížení náhrady mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru navrhovateľovi len za dobu 6 mesiacov je nateraz (z vykonaného dokazovania) predčasný (nesprávny).

3. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd uznesením č. k. 8 Co 430/00-221 z 29. júna 2001 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 103/93-214 z 27. júla 2000 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: «... V dôsledku podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 OSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. e) OSP a dospel k záveru, že je potrebné toto rozhodnutie pre jeho nepreskúmateľnosť zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1, 2 OSP.

Odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na dôvody svojho rozhodnutia č. k. 8 Co 421/98 – 179, zo dňa 5. 5. 1999 a opakovať ich nebude, ktorým zrušil v poradí už druhý rozsudok súdu prvého stupňa (týkajúci sa náhrady mzdy) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V tomto uznesení odvolací súd dôsledne „krok za krokom“ zdôvodnil svoje zrušujúce rozhodnutie, súdu prvého stupňa nariadil jednak odstrániť procesné pochybenie a tiež i doplniť dokazovanie s poukazom na následné nové právne (opätovné) posúdenie veci (vychádzajúc z doplneného dokazovania).

Je treba konštatovať, že súd prvého stupňa sa vyššie uvedeným zrušujúcim uznesením (č. l. 179-182) vôbec neriadil. Dôsledkom toho je opätovný nepreskúmateľný rozsudok, vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, trpiaci i procesnými vadami.

Odvolací súd dáva súdu prvého stupňa znovu do pozornosti okrem už vyššie uvedeného i to, že doposiaľ nevyznačil právoplatnosť rozsudku o určení neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru.

Odvolací súd z dôvodov uvedených vyššie nemal preto inú možnosť, iba zrušiť napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Ust. § 226 OSP ukladá súdu, ktorého rozhodnutie bolo zrušené a vrátené mu na ďalšie konanie, viazanosť právnym názorom odvolacieho súdu. Preto i dôsledky tohto zák. ust. musí súd prvého stupňa dôsledne plniť. V novom rozhodnutí rozhodne i o trovách celého konania a tieto tiež podrobne zdôvodní.»

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd uznesením č. k. 8 Co 130/02-239 z 29. apríla 2002 zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 103/93-233 zo 16. novembra 2001 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: „... Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 OSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. c) OSP a dospel k záveru, že je potrebné toto rozhodnutie pre jeho nepreskúmateľnosť zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1.

Je treba prisvedčiť odporkyni, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je pre takmer neexistujúce odôvodnenie absolútne nepreskúmateľné a že tento súd po zrušení jeho

rozhodnutia 6 C 103/93-214, zo dňa 27. 7. 2000, uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co 430/00-221, zo dňa 29. 6. 2001, opäť nevykonal žiadne dokazovanie a nie je jasné na základe akých skutočností rozhodol a prečo.

Opakovane poukazuje odvolací súd na dôvody svojho rozhodnutia 8 Co 421/98-179, zo dňa 5. 5. 1999, na ktoré poukázal už v poradí v treťom zrušovacom uznesení týkajúcom sa nároku na náhradu mzdy – 8 Co 430/00-221, zo dňa 29. 6. 2001.

V rozhodnutí z 5. 5. 1999 odvolací súd veľmi podrobne zdôvodnil svoje zrušujúce rozhodnutie, súdu prvého stupňa nariadil odstrániť procesné pochybenie a tiež i doplniť dokazovanie s poukazom na následné nové (opätovné) právne posúdenie veci, vychádzajúc z doplneného dokazovania.

Odvolací súd z dôvodov uvedených vyššie nemal preto inú možnosť, iba zrušiť napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Ust. § 226 OSP ukladá súdu, ktorého rozhodnutie bolo zrušené a vrátené mu na ďalšie konanie, viazanosť právnym názorom odvolacieho súdu. Preto i dôsledky tohto zák. ust. musí súd prvého stupňa dôsledne plniť. V novom rozhodnutí rozhodne i o trovách celého konania a tieto tiež podrobne zdôvodní.“

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

2. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k opodstatnenosti sťažnosti uviedol: *„V predmetnej veci tunajší súd vo viacerých prípadoch vybavoval podanú sťažnosť zo strany navrhovateľa s tým, že na základe žiadosti MS SR od septembra 1997 sme viedli pod Spr 1505/97 protokol o sledovaní priebehu konania v predmetnej veci a od novembra 2002 sme predkladali správu o stave konania tejto veci priamo na ministerstvo k č. k. 21954/02-51/1375-C.*

V odpovedi na sťažnosť Spr 1532/02 zo dňa 03. 02. 2003 boli uvedené všetky úkony vykonané v predmetnej veci. Predmetné odpovede predkladám vo fotokópii a na ich znenie v plnom rozsahu poukazujem. Tak ako sa uvádza v týchto odpovediach sťažnosť sťažovateľa som vyhodnotil ako čiastočne opodstatnenú, pretože napriek tomu, že jednotlivé úkony boli vykonávané plynulé, avšak nie dostatočne efektívne, pričom konajúci sudca mal zrejme opätovne využiť voči odporkyňi poriadkové opatrenie a tak zabezpečiť jej účasť na pojednávaniach, keďže táto sa napriek riadne vykázanému doručeniu na pojednávania nedostavovala. Ďalej chcem podotknúť, že k zdlhavosti konania prispela aj tá skutočnosť, že navrhovateľ svoj návrh v časti o náhradu mzdy niekoľkokrát menil a menil v priebehu konania aj označenie odporcu. V súčasnosti tak ako to vyplýva z predloženého spisu Krajský súd Nitra rozhodol meritórne o žalovanej náhrade mzdy a rozsudok prvostupňového súdu zrušil v časti trov konania.

Vzhľadom na uvedené máme za to, že požadovaná náhrada finančného zadosťučinenia zo strany navrhovateľa je neprimerane vysoká. Pokiaľ by ústavný súd po preštudovaní spisu dospel k záver, že postupom tunajšieho súdu vo veci 6 C 103/93 bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, prípadne finančné zadosťučinenie navrhujeme priznať v minimálnej výške, prípadne tento nárok sťažovateľa zamietnuť.

3. Právna zástupkyňa sťažovateľa v stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedla: *„V právnej veci môjho klienta A. R. vo veci sťažnosti podanej na prietahy v konaní, vedenej na Okresnom súde v Nových Zámkoch pod sp. zn. 6 C 103/93 oznamujeme súdu, že napriek vyjadreniu Okresného súdu v Nových Zámkoch máme za to, že sťažnosť môjho klienta je dôvodná v plnom rozsahu s tým, že ním uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 100.000,- Sk považuje môj klient prinajmenšom za primeraný nemajetkovej ujme, ktorá mu bola týmto konaním spôsobená.*

4. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa naplní zásadne až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. I. ÚS 41/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 103/93, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako navrhovateľ, došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. 1. Pri hodnotení podľa kritéria zložitosti posudzovanej veci ústavný súd vzal do úvahy určitú skutkovú zložitosť posudzovanej veci vyplývajúcu z jej predmetu (náhrada mzdy). Táto zložitosť však nie je výlučnou a ani hlavnou príčinou doterajšej dĺžky konania.

4. 2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, t. j. správania sťažovateľa v predmetnom konaní, ústavný súd bral do úvahy skutočnosť, že sťažovateľ v priebehu konania viackrát upravil svoj návrh (doba náhrady a jej výška) a nezabezpečil dôsledne súdom požadované upresnenie (špecifikáciu) svojho návrhu. Tieto skutočnosti však nepovažuje ústavný súd za také okolnosti, ktoré by rozhodnou mierou predĺžili a skomplikovali doterajší priebeh konania a ktorých následkom by boli zbytočné prietahy v konaní.

4. 3. Ústavný súd ďalej skúmal postup okresného súdu v posudzovanom konaní z hľadiska zisťovania eventuálnych dôvodov (príčin) sťažovateľom namietaného porušenia označeného základného práva.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že konanie v predmetnej veci od jej nápadu na okresný súd (30. jún 1993), resp. od právoplatnosti medzitimného rozsudku (25. november 1994) do meritórneho rozhodnutia veci krajským súdom 7. apríla 2005 trvalo skoro 12 (resp. 11) rokov.

Okresný súd v priebehu konania vykonal spolu 43 pojednávaní z toho 34 po vyhlásení medzitimného rozsudku. Z týchto pojednávaní sa okresný súd 13-krát zaoberal meritom veci (z toho na 4 boli vyhlásené rozsudky a na 4 bola daná účastníkom lehota na zmierlivé ukončenie sporu), 21 pojednávaní bolo odročených pre neprítomnosť účastníkov (z toho 15-krát odporcu, 3-krát sťažovateľa a 3-krát spolu oboch účastníkov konania).

Ako už bolo konštatované o návrhu sťažovateľa rozhodol okresný súd 4-krát rozsudkom, no všetky jeho rozhodnutia boli odvolacím súdom zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie.

Vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu (najmä na viacnásobné zrušenie rozhodnutí okresného súdu odvolacím súdom s poukazom na jeho vážne procesné pochybenia) ústavný súd dospel k záveru, že pri posudzovaní priebehu predmetného konania nie je potrebné osobitne vymedziť jednotlivé obdobia nečinnosti okresného súdu (v tomto zmysle stačí poukázať na II. časť tohto nálezu), ale je potrebné jeho postup v konaní, v ktorom sám právoplatne nerozhodol v merite veci (ktorá sa týkala náhrady mzdy po neplatnom rozviazaní pracovného pomeru, teda veci, na ktorej výsledku mal sťažovateľ mimoriadne závažný záujem) a ktoré trvalo vo vzťahu k predmetu sporu neúmerne dlho, považovať v celku za postup nezlučiteľný s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy. Táto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutých osôb do tej miery, že ich právo na súdnu ochranu sa stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (napr. I. ÚS 39/00, I. ÚS 65/03, I. ÚS 101/04).

Uvedený právny záver ústavný súd vyslovil aj s prihliadnutím na dôvody v danom konaní už „permanentného“ zrušovania rozsudkov okresného súdu odvolacím súdom, ktorými boli vážne procesné pochybenia okresného súdu, ktorých dôsledkom bolo nielen nesprávne rozhodnutie v merite veci, ale aj neúmerne dlhé predĺženie konania.

Ústavný súd sa pri hodnotení postupu okresného súdu v posudzovanej veci stotožnil aj s hodnotením predsedu okresného súdu „... že jednotlivé úkony boli vykonávané plynule, avšak nie dostatočne efektívne...“

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

5. Keďže v posudzovanej veci už bolo meritórne rozhodnuté, ústavný súd nepovažoval za potrebné rozhodnúť v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal.

6. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk z dôvodu dopadu „*zdlhavého súdneho konania na psychické zdravie sťažovateľa ako aj s prihliadnutím na stav právnej neistoty...*“. Keďže iba konštatovanie porušenia označeného základného práva nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa, ústavný súd uznal za dôvodné priznať mu finančné zadosťučinenie, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä na povahu prejednávanej veci a jej význam pre sťažovateľa považuje za primerané vo výške 60 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnému sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 8. februára 2005 a stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu z 20. júna 2005. Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. 1/6 z výpočtového základu 15 008 Sk) je 2 501 Sk, čo predstavuje spolu s režijným paušálom 150 Sk sumu 2 651 Sk. Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní

pred ústavným súdom predstavuje spolu sumu (za tri úkony právnych služieb) 7 953 Sk. Keďže sťažovateľ žiadal náhradu trov konania vo výške 7 600 Sk, ústavný súd jeho návrhu vyhovel a priznal mu náhradu v ním požadovanej výške.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 3 výroku tohto rozhodnutia.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2005